

Na temeljem članaka 31. i 53. Statuta, Planinarskog društva „Novi Zagreb“, Izvršni odbor na svojoj 9. sjednici održanoj 03. ožujka 2016. godine, donosi:

Kodeks planinarske etike u Planinarskom društvu „Novi Zagreb“

Među redovitim posjetiteljima planina postoje nepisana pravila ponašanja. Ona se temelje na humanizmu, poštenju, kolegijalnosti i altruizmu, a odraz su ljudskih kvaliteta svakog posjetitelja. Svaki kulturni planinar pozna i poštuje načela planinarske etike.

Svaki planinar se dragovoljno obvezuje da će se ponašati u skladu s ovim Kodeksom i da će u slučaju težih povreda načela planinarske etike odgovarati pred nadležnim tijelima planinarske organizacije. Načela planinarske etike obvezuju sve posjetitelje planina, ali se posebno se ističe dužnost člana planinarskog društva da bude primjer ostalima, a posebno mladeži, čuvajući ugled hrvatskog planinarstva i ljubavi prema domovini.

Čuvanje prirode i okoliša

Prirodna bogatstva i ljepote naše domovine blago su iz kojeg planinarstvo crpi svoju moć i poslanstvo i zato su ih planinari dužni poštivati, čuvati i njegovati. Sve veća masovnost, suvremena prometna tehnika i druge civilizacijske stečevine ranjavaju planine i ugrožavaju prirodni gorski okoliš. Zato je briga za čuvanje prirode i okoliša prva neprijeporna zadaća planinara.

Pored općeg čuvanja biosfere posebna je dužnost planinara doprinostiti čuvanju planinskih i gorskih predjela, nacionalnih parkova, parkova prirode, prirodnih rezervata i u tom smislu planinskog biljnog i životinjskog svijeta općenito a posebno zaštićenih biljaka i životinja, gorskih voda i speleoloških pojava.

Na planinskim putovima, a naročito na odmorištima i vrhovima ne bacati ni ostavljati otpatke i ambalažu, već ih vratiti sa sobom u dolinu i odložiti na zato određeno odlagalište.

Ne ložiti vatru u šumi ili njenoj blizini, ognjišta načiniti na pogodnom mjestu, ograditi kamenjem, ne praviti čitave lomače, a prije odlaska vatru brižljivo ugasiti.

Poštivati zaštitni režim u nacionalnim parkovima i prirodnim rezervatima, pridržavati se uputa lugarskog i čuvarskog osoblja; ne trgati zaštićeno bilje, brižljivo gasiti opuške cigareta, ako netko baš mora pušiti u planini.

Putujući planinskim stazama, u granicama svojih mogućnosti uklanjati napadalo kamenje i granje, popravljati putokaze i rubno kamenje na putu.

Ne vikati i ne derati se u planini, ne otvarati glasno tranzistore, pjevanje treba biti umjereno i nenametljivo.

Ne bacati ili obrušavati kamenje, ne brati cvijeće bez obzira na stupanj zaštićenosti, ne oštećivati planinarske objekte i opremu.

Na vrhovima gdje postoje upisne kutije, prije odlaska pažljivo spremite knjigu i žig; kloniti se upisivanja neukusnih primjedbi.

Uvijek treba misliti da i oni koji dolaze iza nas imaju pravo na prirodnost i čistoću planinskog okoliša.

Humanizam

Planinarstvo je dostupno svakom čovjeku u najširem smislu riječi, pogodno od dječje dobi do duboke starosti. Opuštanje u planinskoj prirodi najprirodniji je i najučinkovitiji način duševnog i tjelesnog oporavka, najkorisnije ispunjavanje slobodnog vremena u krugu obitelji, prijatelja ili ostalih privrženika prirode.

Privlačnost i ljepotu planina treba stalno dopunjavati iskrenim ljudskim odnosima u pravom planinarskom ozračju. Ove se ozračje stvara samo pravim kolegijalnim odnosom i solidarnošću i u najtežim okolnostima kroz nesebično pomaganje, obzirnost, samosvladavanje, disciplinu, odvažnost, požrtvovnost, skromnost i prirodnu opuštenost.

Pružanje iskrene i nesebične pomoći:

- Savjetima i upozorenjima neiskusnim ili neopreznim planinarima o ispravnom načinu hoda i odmora, prehrane, oblačenja i korištenja opreme, o orijentaciji, o opasnostima o postupcima u slučajevima nesreće i slično,
- Neposredna pomoć umornim, iscrpljenim, povrijeđenim i naročito hitna prva pomoć u nesrećama. Ta obveza se ne odnosi samo na članove Gorske službe spašavanja, već moralno obvezuje svakog planinara. Svatko mora prema svojim mogućnostima, u skladu sa svojim znanjem i svim sredstvima kojima raspolaže-pomoći čovjeku u nevolji. Pomoć mora biti usrdna, nesebična, humana, ohrabrujuća, kolegijalna dužnost sama po sebi, koja nikad ne traži plaćanje već znači pravu ljudsku toplinu i moralni oslonac. Unesrećeni ne smije imati osjećaj da pomažemo preko volje, jer moramo ili isključivo zbog dužnosti ili čak za plaću.
- Ne ostavljaj u planini samoga člana društva: u slučaju nesreće snosiš moralnu i krivičnu odgovornost. U slučaju nesreće u planini odreci se svojih planova i solidarno pristupi akciji spašavanja.

Prihvatanje pomoći

Dužnost je svakog planinara oprezno hodati po planinama, tjelesno pripremljen i prikladno opremljen shodno dužini i težini puta i vremenskim uvjetima. To nalaže odgovornost prema sebi ali i kolegijalna obveza prema ostalima, kako bi rjeđe morao tražiti pomoć, a lakše je pružati drugima.

Planinar u nevolji mora si prije svega pokušati sam pomoći. Ako to ne može, zatražit će pomoć od drugih. Pomoć treba primiti s puno obzirnosti i u skladu s mogućnostima sudjelovati i olakšavati nastojanja onih koji pomažu. U svakom slučaju treba zadržati pribranost bez pomutnje i panike.

Nedostojno je za planinara postavljati pretjerane zahtjeve, ne vladati sobom ili neugodno utjecati na ostale kojima također treba pomoć.

Nagrada za pomoć

Onaj tko pomaže ima najljepšu nagradu u svijesti da je učinio dobro djelo i ljudsku dužnost. S takvom sviješću i prima zahvalu. Nije u redu da se sam hvali ili čak precjenjuje svoje zasluge. Naročito ne smije u cilju dobivanja većih priznanja na račun drugih pomagača.

Teško bi kršio načela planinarske etike planinar kad bi primio ili čak zahtijevao plaću ili nagradu za pomoć od unesrećenog.

Planinar, koji je pomoć primio, dužan je pomagaču na prikladan način iskreno zahvaliti.

Pozdravljanje

Pri susretu u planini planinari se međusobno pozdravljaju: mlađi pozdravljaju starije, muški ženske, oni koji se penju onoga tko silazi (čim simbolički odaju priznanje za izvršeni uspon). Pozdrav treba biti uljudan i po mogućnosti srdačan.

U susretu s mještanima budi osobito pristojan i uljudan, imajući na umu da su pravila ponašanja gorštaka stroža nego u gradu.

Gorštacima se oduži za usluge i hranu na prikladan način vodeći osobito računa o njihovom slabijem imovnom stanju.

Odnosi među planinarima

U društvu uvijek, a posebno u planinama, mora vrijediti načelo ravnopravnosti među planinarima. Nespojivo je s planinarstvom bilo kakvo razdvajanje po socijalnom, nacionalnom, rasnom, stranačkom ili sličnom kriteriju. Stranci koji nam dolaze kao gosti i prijatelji moraju osjetiti našu gostoljubivost i gostoprimstvo.

Načelo ravnopravnosti ne isključuje ne manje važno načelo solidarnosti i međusobnog razumijevanja s obzirom na prirodne, socijalne, zdravstvene, starosne, spolne i druge osobne razlike, koje traže uzajamno poštivanje i specifične odnose. Općenito u planinarstvu vrijedi kao temeljno pravilo, da apsolutnu prednost u planinama imaju bolesni, djeca i žene. Uvriježio se običaj da iskusniji i otporniji daju prednost neiskusnijim i slabijim, mlađi starijima. Iskusni stariji planinari prenose svoja iskustva na mlađe, kako bi ih ovi korisno uvažavali.

Pri susretima na uskim planinskim stazama spretniji, jači i naročito mlađi će se skloniti i propustiti slabije i starije. Pri prijelazima opasnih mjesta, snijega i vode povoljniji položaj treba prepustiti slabijem. U zajedničkim akcijama snažniji preuzima napornije zadaće. Na odmorima i počincima na otvorenom ili u skloništima ili domovima treba slabijima i iscrpljenijima prepustiti pogodnije mjesto, ležaj ili krevet.

Tempo hoda treba prilagoditi najslabijem pješaku u skupini. Penjanje uz strminu nikad ne počinjati divljanjem, žurbom i pokazivanjem svoje moguće veće fizičke sposobnosti.

Uspinjanje se mora započeti i laganim tempom i tijekom hoda ga povećavati, ako je to potrebno i drugima u skupini moguće. Vrlo je ružno juriti naprijed, sam se odmaraš pa kad ostali pristignu, opet odjuriš naprijed ne priuštivši odmora drugima, kojima je on jednako ili više potreban. To se posebno odnosi na vodiče i vođe puta.

Ne isticati sebe i svoje sposobnosti, pogotovu ne tako da se nagovara druge na natjecanje u brzini uspona. Planinarstvo nije sport: u planini jači treba pomagati slabijem.

Planinarske kuće

Planinarske kuće, domovi i skloništa su prvenstveno namijenjeni planinarima da bi se u njima odmorili, nahranili te prikupili nove snage za daljnji hod. Od planinara se očekuje da poštuju ovu namjenu planinarskih kuća i da se pridržavaju kućnog reda.

Pri dolasku u planinarski dom treba se predstaviti opskrbniku, poštovati njegov autoritet; za vrijeme boravka biti umjeren u zahtjevima, a na odlasku ga pozdraviti i obavijestiti o smjeru svog daljeg putovanja.

U planinarskim objektima planinari trebaju biti skromni, uviđavni i obzirni prema ostalim gostima i domaćinima. Treba stvarati ozračje planinarske obiteljske prisnosti i topline. Svojim željama i navikama ne smijemo stvarati neugodnosti drugima. Posebno to dolazi do izražaja u slijedećim slučajevima:

- U planinarskoj kući poštuju kućni red, ne zalazi u spavaonice s cipelama, ne zauzima više mjesta nego ti je nužno potrebno.

- U gužvi se ne guraj i ne traži privilegije, već se stisni koliko je moguće. Vodi računa da apsolutnu prednost imaju bolesni, ozlijeđeni, iscrpljeni, djeca i žene.

- Svaka buka smeta onom koji želi mir, a takvih je u planini većina, koji žele odmor nakon ili prije napornog hoda. Zato u kućama ne lupaj, ne galami, ne razbijaj...

- Pjesma i glazba treba biti umjereni i prilagođeni općoj atmosferi u kući. Uobičajeno i poželjno veselo raspoloženje u planinama ne smije prijeći granicu da ometa one koji u tom ne sudjeluju.

- Uzimanje alkoholnih pića mora biti umjereni. Ne priliči planinaru da se napija. Pijanicama i egoistima nije mjesto u planinarskim domovima.

- Posebno je važno osigurati noćni mir, te potpunu tišinu noću poslije 22 sata odnosno u skladu s kućnim redom. Tko kasnije liježe ili ranije ustaje mora biti posebno obziran.

- Samo u iznimnim prilikama, kad su svi suglasni, veselo planinarsko druženje i razgovor može se produžiti koji sat duže u noć.

Moralna je dužnost domaćina u kući da osudi i spriječi kršenje ovih pravila, a u zajedničkom je interesu umjesna kolegijalna intervencija protiv prekršitelja.

Planinarsko sklonište nakon upotrebe očistiti prije odlaska opskrbiti ga gorivim drvetom i ostaviti višak hrane budućim posjetiteljima.

Na cisternama u kraškim krajevima zadovoljiti se litrom vode za piće; ne prolijevati vodu i ne zahtijevati vodu za umivanje.

Odnos prema planinarskoj organizaciji

Moralna je dužnost svakog člana planinarskog društva da u granicama svojih mogućnosti održava i jača ugled hrvatske planinarske organizacije, da se dosljedno pridržava utvrđenih planinarskih običaja te tim utječe i na druge planinare.

Pripadnost planinarskoj organizaciji nalaže moralnu dužnost da član savjesno ispunjava članske obveze, da uživa članska prava i pogodnosti po načelima ovog Kodeksa.

Svaki član je dužan brinuti se o održavanju i zaštiti od oštećivanja društvenih sredstava, planinarskih staza, putokaza, markacija, osiguranja i sve ostale imovine društva.

Članovi tijela planinarske organizacije

Svaka funkcija u tijelima planinarske organizacije je časna i volonterska, a temelji se na povjerenju članstva, dobrovoljnosti u preuzimanju obveza, savjesnosti i osjećaju odgovornosti. Prva je dužnost člana tijela planinarske organizacije da se sam pridržava ovog Kodeksa i da svojim uplivom utječe na druge.

Zadaće i preuzete obveze mora obavljati u skladu sa svojim znanjem i mogućnostima brižljivo u korist članstva, organizacije i općih interesa planinarstva. Mora se brinuti za očuvanje društvene imovine i racionalno trošenje sredstava društva. Nesavjesno postupanje u tom pogledu predstavlja teže kršenje planinarskih pravila.

Odnos člana tijela planinarske organizacije prema ostalim planinarima treba biti kolegijalni. Autoritet mu ne daje položaj već si ga sam stvara svojim ponašanjem, a ne zapovijedanjem i pozivanjem na funkciju. Zato ne može zahtijevati nikakvih posebnih pogodnosti ili privilegija, veće su samo njegove dužnosti i odgovornost. Općenito važi potpuna ravnopravnost svih planinara.

Među članovima tijela planinarske organizacije i dužnosnicima općenito a naročito između nositelja funkcija istog planinarskog društva mora postojati sloga, najtješnja suradnja, savjesna disciplina i osjećaj zajedničke odgovornosti za preuzete zadaće. Rivalitet, zavist i slične slabosti kvare kolegijalnost, radno ozračje i nikako nisu planinaru na čast.

Suglasnost, sporazumijevanje, zajedničko dogovaranje i podjela rada radna su načela za izvršavanje obveza. Samo iznimno treba odlučivati većinom glasova, ako treba požuriti ili bi otezanje radi postizanja suglasja moglo izazvati štete.

Predsjednik Društva:

(Ivan Marinić v.r.)